

รายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ครั้งที่ 6/2531

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2531 เวลา 14.00 น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรรมการผู้มาประชุม

1. พ.ท.สนั่น ขจรประศาสน์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและ	ประธานกรรมการ
	สหกรณ์	
2. นายพงศ์ โสโน	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
	(แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)	
3. นายเจริญสุข ศิลานันท์	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
	(แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย)	
4. นายปรีชา อรรถวิทย์	รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
	(แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม)	
5. นายสิทธิลาภ วสุวัต	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
	(แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน)	
6. นายมงคล จันทร์เพ็ญ	หัวหน้ากลุ่มดินและปุ๋ย	กรรมการ
	(แทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร)	
7. นายสุชีพ แข่งขัน	หัวหน้างานการสาธารณะ	กรรมการ
	(แทนอธิบดีกรมการปกครอง)	
8. นายประทุม คิษฐ์แย้ม	ผู้อำนวยการกองจัดที่ดิน	กรรมการ
	(แทนอธิบดีกรมที่ดิน)	
9. นายสุวรรณ ไตรผล	ผู้จัดการ ข.ก.ส.	กรรมการ
10. นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
11. นายพูลทรัพย์ ปิยะอนันต์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
12. นายไชยยศ เหมะรัชตะ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
13. นายศุภชัย พิสิษฐ์วานิช	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ

14. ม.ล.ประทีป ทินกร	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
15. นายประชุม รื่นจิตร	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
16. นายสนั่น จันตรี	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
17. นายปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา เลขาธิการ ส.ป.ก.		กรรมการและ เลขานุการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

ปลัดกระทรวงพาณิชย์

คิตราชการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายอเนก วิชญกุล	หัวหน้าฝ่ายคั้นน้ำตาลและจัดรูปที่ดิน (แทนอธิบดีกรมชลประทาน ที่ปรึกษาประธานฯ)
2. นายสมคิด เจริญวรรณ์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ปรึกษาประธานฯ)
3. นายวิจิตร โสติกุล	ผู้อำนวยการกองวิศวกรรม ส.ป.ก.
4. นายวิจิตร สกุลทับ	ผู้อำนวยการกองนิติการ ส.ป.ก.
5. นายวรเวทย์ ชำรัสญ์ดิฉนนท์	ผู้อำนวยการกองบริการกองทุน ส.ป.ก.
6. นางละไม บุญผลิตผล	นักวิชาการสหกรณ์ 7 กรมส่งเสริมสหกรณ์
7. นายประพันธ์ พุทธาภิบาล	กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
8. นายไพโรจน์ โลกนิยม	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
9. นายฉันทลักษณ์ บุศยอังกูร	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
10. นางสมลักษณ์ ศรีรัฐ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
11. นายกุศล นิลผึ้ง	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
12. นายอานวย เหมะเจริญ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
13. นายจิรัชย์ สุกตะจินดา	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
14. นายราชัย ชลสินธุ์สงครามชัย	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
15. นายประทีป มะลิสวรรณ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
16. นายพีระเดช โรจนะสิริ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
17. น.ส.วรรณจิรา จิระวัฒน์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

18. น.ส.คารารัตน์ ลัชชานันท์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
19. น.ส.พิมพ์พรณ อนันตเสรี	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
20. นายบุญชัย แสงจันทร์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
21. นายเทพพงษ์ สุกแดน	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
22. นายสุเทพ รอดสูงเนิน	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
23. นายบุญเลิศ ชื่นแผ้ว	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
24. น.ส.รัตนา งามเจริญ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
25. นายอวาลิต อิงคะวณิช	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
26. นายวิชิต นิมกร	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
27. นายวีรพันธุ์ ศรีบุญสือ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
28. นางสาวลี โลกนิยม	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
29. น.ส.ศิริรัตน์ โชติเลิศศักดิ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
30. น.ส.สาวิตรี ชนุเทพ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เริ่มประชุมเวลา 14.00 น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานกล่าวเปิดประชุม และเนื่องจากประธานได้มาทำหน้าที่เป็นครั้งแรก จึงแจ้งที่ประชุมว่า รู้สึกยินดีและเป็นเกียรติที่ไ้ร่วมงานกับคณะกรรมการทุกท่านในฐานะประธาน คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และคงเป็นที่ทราบกันดีว่ารัฐบาลได้ให้ความสนใจงานนี้เป็นอย่างยิ่ง โดยได้มีการกำหนดเรื่องงานปฏิรูปที่ดินไว้อย่างเด่นชัดในนโยบายของรัฐบาล และในนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งประธานได้แถลงไว้แล้วก็ได้เน้นถึงความจำเป็นในการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรโดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน สำหรับประธานเองก็ได้สนับสนุนงานนี้โดย

ประการแรก ได้ผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดินให้อำนวยประโยชน์แก่เกษตรกรและให้ ส.ป.ก.สามารถปฏิบัติงานได้โดยคล่องตัวยิ่งขึ้น เช่น ให้เกษตรกรมีสิทธิได้รับเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินเมื่อ ส.ป.ก. จัดที่ดินให้และแก้ไขปัญหาการนำที่ดินของรัฐบาลดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้รวดเร็วขึ้นเป็นต้น ขณะนี้ การแก้ไขกฎหมายอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระสอง

ประการที่สอง ได้สนับสนุนงบประมาณของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในปี 2532 เพิ่มขึ้นจากที่พิจารณาไว้ 380 ล้านบาท เป็น 480 ล้านบาท เพื่อให้ ส.ป.ก. สามารถดำเนินการจัดที่ดินได้เพิ่มมากขึ้น

ประการที่สาม ได้เร่งรัดให้ ส.ป.ก. เพิ่มเป้าหมายและขีดความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นจากเดิมปีละประมาณ 3 แสนไร่ เป็นปีละ 1 ล้านไร่ ในปีงบประมาณ 2531 และเป็นปีละประมาณ 1.7 ล้านไร่ ในปีงบประมาณ 2532

นอกจากนั้น ยังได้วางนโยบายให้ ส.ป.ก. เข้าร่วมในการจัดที่ดินเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดนและป่าเสื่อมสภาพ ซึ่งได้สำรวจอย่างเป็นระบบและเชื่อถือได้ เพื่อให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงของรัฐด้วย

โดยที่งานปฏิรูปที่ดินนั้นต้องมีการดำเนินงานทั้งทางด้านการจัดที่ดิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรควบคู่กันไป ทานกรรมการทั้งหลายมีส่วนสำคัญยิ่งในการให้ความร่วมมือกับงานปฏิรูปที่ดินในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาและการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้ เพราะงานด้านนี้ ส.ป.ก. อาจไม่สามารถดำเนินการด้วยตนเองได้เต็มที่ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของท่านทั้งหลายที่ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยสนับสนุนส่งเสริมอย่างจริงและจริงใจ เป้าหมายของงานปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรอยู่ดีกินดีจึงจะสัมฤทธิ์ผล

จึงจำเป็นต้องขอความร่วมมือคณะกรรมการทุกท่านให้ความสนับสนุนงานของ ส.ป.ก. ต่อไปให้เต็มที่ และขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ครั้งที่ 5/2531 วันที่ 29 กันยายน 2531

มติคณะกรรมการ รับรองรายงานการประชุมโดยไม่มีข้อแก้ไข

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อทราบ

เลขานุการคณะกรรมการฯ ได้เสนอเรื่องเพื่อทราบต่อที่ประชุม รวม 2 เรื่อง
ดังนี้

- 3.1 รายงานผลการอนุมัติใช้เงินกองทุนฯ ของคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนฯ ของเลขาธิการ ส.ป.ก. ตามที่ได้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการและตามระเบียบต่าง ๆ

3.2 ผลงานและงบประมาณที่ได้รับของ ส.ป.ก. ถึงปี 2531

มติคณะกรรมการ รับทราบตามที่ ส.ป.ก. เสนอ

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 นโยบาย หลักการ และแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เลขาธิการคณะกรรมการฯ เสนอว่าเนื่องจากเป็นวาระที่ผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประธานคณะกรรมการ ได้มากำกับดูแลงานของ ส.ป.ก. ประกอบกับเลขาธิการคณะกรรมการฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการ ส.ป.ก. มาครบ 1 ปี จึงขอเสนอปัญหาในการดำเนินงานของ ส.ป.ก. และแนวทางแก้ไขปัญหามาเพื่อขออนุมัติในหลักการ เพื่อที่ ส.ป.ก. จะได้ทำการศึกษาในรายละเอียดเพื่อแก้ไขปัญหแต่ละเรื่องเสนอต่อไป ซึ่งอาจสรุปประเด็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ ส.ป.ก. ปัญหาในการดำเนินการ และแนวทางแก้ไขได้ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ของ ส.ป.ก. ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 สรุปได้ 3 ประการ คือ

1.1 การปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยการนำที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดิน (ที่ดินเอกชน) มาจัดให้แก่เกษตรกร ผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ ทั้งนี้ ในที่ดินของรัฐจะจัดให้แก่ผู้ถือครองที่ดินเดิมในจำนวนเนื้อที่ที่เป็นกรรม ส่วนที่เหลือจะจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือมีเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ ได้เช่า หรือเช่าทำประโยชน์ ส่วนในที่ดินเอกชนจะจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินหรือมีที่ดินเล็กน้อย ได้เช่า หรือเช่าซื้อที่ดินได้

1.2 ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และปรับปรุงปัจจัยพื้นฐานด้านการผลิต การเพิ่มรายได้ และความเป็นอยู่ของเกษตรกร อาทิ เส้นทางคมนาคม การปรับปรุงแหล่งน้ำ และเสริมสร้างสาธารณูปโภคในด้านต่าง ๆ เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น

1.3 ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการเกษตรและยกระดับรายได้ ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินให้สูงขึ้น ทั้งนี้ การยกระดับรายได้ของเกษตรกร ส.ป.ก. จะประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งมีหน้าที่โดยตรง เพื่อจัดทำโครงการส่งเสริมการเกษตร

และยกระดับรายได้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดย ส.ป.ก. เป็นผู้ให้ความร่วมมือประสานงานให้ โครงการบรรดอุปัทพนาย

ในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามอำนาจหน้าที่ทั้ง 3 ประการ ดังกล่าวที่ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการไปแล้วถึงเดือนสิงหาคม 2531 ปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 การจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร

ประกาศเขต จังหวัด/ อำเภอ	ชื่อที่ดิน (ไร่)	ให้เช่า		ให้เช่าซื้อ		จัดที่ดินของรัฐ		มอบ ส.ป.ก. 4-01	
		ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่
38/131	379,991	15,331	266,300	2,853	51,532	100,221	2,011,878	55,071	1,074,837

ตารางที่ 2 งานพัฒนาขั้นพื้นฐาน

ประเภท	ปริมาณงาน
ถนนสายหลักและสายซอย	1,652 กม.
อ่างเก็บน้ำ	21 แห่ง
ฝาย	22 แห่ง
บ่อบาดาล	655 บ่อ
บ่อน้ำตื้น	964 บ่อ
สระเก็บน้ำฝน	92 แห่ง
พัฒนาระดับไร่นา	46,759 ไร่
บุกเบิกและปรับพื้นที่	70,784 ไร่
คลอง	231 กม.

ตารางที่ 3 งานเพิ่มรายได้

ชื่อโครงการ	เนื้อที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	ช่วงปีดำเนินการ (พ.ศ.25...)	มูลค่าโครงการ (ล้านบาท)
ปลูกมะม่วงหิมพานต์	22,831	2,578	30-39	2,164.375
ปลูกข้าวโพดลูกผสม	9,038	504	30-33	110.4
ปลูกทานตะวัน	519	84	30-32	104.00
ปลูกข้าวปัสมาสี	838	175	30-32	305.94
ปลูกป่านรามิ	200	-	30-32	13.5
ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง	639	177	30-37	267.8
เกษตรกรก้าวหน้า 9	1,579	270	-	-
จังหวัด				
ปลูกยูคาลิปตัส	-	-	31-35	205.00
ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง	-	-	31-34	76.85
ปลูกละหุ่ง	-	-	30-32	6.9
ปลูกข้าวฟ่างลูกผสม	-	-	30-33	11.2
ปลูกโกโก้	-	-	-	-
แผนงานพัฒนาการ	420,000	20,000	32-34	80.547
เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน				

หมายเหตุ

- ลำดับที่ 1-7 ดำเนินการแล้ว
- ลำดับที่ 8-12 กำลังพิจารณาโครงการ
- ลำดับที่ 13 คณะรัฐมนตรีอนุมัติ เมื่อ 11 ต.ค.31
- ลำดับที่ 1-12 เป็นโครงการร่วมมือกับภาคเอกชน
- ลำดับที่ 13 เป็นแผนงานความร่วมมือระหว่างหน่วยราชการ
ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเพิ่มรายได้ให้
เกษตรกร

ตารางที่ 4 รายงานการเงินและตารางสรุปเงินงบประมาณของ ส.ป.ก.

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้รับเงินงบประมาณประจำปีและใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินสมทบ ตลอดจนเงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศในการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน มีรายละเอียดดังนี้

4.1 งบประมาณถึงปี 2531	4,667.1	ล้านบาท
ค่าใช้จ่ายจากงบประมาณ	3,191.4	ล้านบาท
สมทบกองทุนฯ	1,589.5	ล้านบาท
4.2 เงินกองทุนถึงปี 2531		
รายได้กองทุนทั้งหมด	1,945.13	ล้านบาท
งบประมาณสมทบ	1,527.24	ล้านบาท = 78% ของรายรับ
รายได้	148.00	ล้านบาท = 8% ของรายรับ
อื่น ๆ	269.89	ล้านบาท = 14% ของรายรับ
รายจ่ายกองทุนทั้งหมด	1,900.40	ล้านบาท
เงินทุนหมุนเวียน	1,038.88	ล้านบาท = 55% ของรายจ่าย
เงินจ่ายขาด	861.52	ล้านบาท = 45% ของรายจ่าย
ยอดคงเหลือ (31 ก.ค.31) =	44.73	ล้านบาท
4.3 โครงการจากต่างประเทศในปัจจุบัน		
โครงการธนาคารโลก มูลค่า 713.00	ล้านบาท	ฝ่ายไทย 200.00
เงินกู้	513.00	ล้านบาท
โครงการ OECF. มูลค่า 736.57	ล้านบาท	ฝ่ายไทย 471.57
เงินกู้	265.00	ล้านบาท
โครงการความช่วยเหลือจากรัฐบาลออสเตรเลีย มูลค่า 266.86	ล้านบาท	
ฝ่ายไทย	122.29	ล้านบาท
เงินช่วยเหลือ	144.57	ล้านบาท

(2) ปัญหาในการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

ในการปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. ที่ผ่านมามีพบว่า ปัญหาหลักในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินอาจแบ่งออกได้ 4 ประการ คือ

2.1 ปัญหาเรื่องหลักการจัดที่ดิน ซึ่งแต่เดิมมีหน่วยราชการหลายแห่งเป็นผู้จัดที่ดินของรัฐให้ประชาชน เช่น กรมที่ดิน กรมประชาสงเคราะห์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. เป็นต้น หน่วยราชการต่าง ๆ เหล่านี้ ใช้กฎหมายแตกต่างกันไปในการจัดที่ดินให้ประชาชน เช่น กรมที่ดินใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน กรมประชาสงเคราะห์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ใช้พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ กรมป่าไม้ใช้มติคณะรัฐมนตรีและพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ และ ส.ป.ก. ใช้พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำให้วิธีการและหลักเกณฑ์ ตลอดจนการให้สิทธิแก่ประชาชนไม่เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ต่อมาได้มีแนวนโยบายที่ดินของชาติ คือ นโยบายที่ดิน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 และนโยบายการใช้และกรรมสิทธิ์ที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2525 กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เสร็จในระยะเวลา 10-15 ปี เมื่อประกาศเขตปฏิรูปที่ดินและให้ ส.ป.ก. เป็นเพียงหน่วยงานเดียวที่ขยายเนื้อที่การจัดที่ดินของรัฐต่อไปได้ นอกจากนั้น จากการศึกษาดังแนวนโยบายความเหมาะสมในการจัดที่ดินของรัฐให้กับประชาชนของสถาบันเอกชน เช่น สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ (TDRI) ก็ได้รายงานว่าความเหมาะสมในการจัดที่ดินของรัฐให้แก่ประชาชนในปัจจุบัน สมควรดำเนินการโดยวิธีการปฏิรูปที่ดินเท่านั้น จึงให้ประโยชน์แก่ประชาชนและแก่รัฐมากที่สุด

ฉะนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า นโยบายที่ดินของชาติในปัจจุบัน การจัดที่ดินของรัฐให้กับประชาชนจะใช้วิธีการปฏิรูปที่ดินเท่านั้น ส.ป.ก. จึงต้องเป็นผู้รับภาระนี้ และมีปัญหาที่ต้องพิจารณาคำนวณนโยบาย คือ

2.1.1 ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ดังได้กล่าวมาแล้ว ถึงการจัดที่ดินของรัฐให้กับประชาชน ซึ่งหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยเป็นผู้ดำเนินการและให้สิทธิแก่ประชาชนไม่เหมือนกัน เช่น กรมที่ดิน กรมประชาสงเคราะห์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้สิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน กรมป่าไม้ให้สิทธิทำกิน และ ส.ป.ก. ให้สิทธิตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ความไม่เท่าเทียมกันของสิทธิดังกล่าว จะก่อให้เกิดปัญหาขัดกันของการจัดที่ดินของรัฐให้กับประชาชน โดยผลของกฎหมายในอนาคต จึงสมควรต้องกำหนดเป็นนโยบายในการให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินของรัฐ โดยผลของกฎหมายให้แน่ชัด

2.1.2 ปัญหาเรื่องหลักเกณฑ์การได้มา ซึ่งที่ดินเอกชนที่ ส.ป.ก. จัดซื้อ และเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินที่ต้องการให้เกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินด้วยตนเองโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้เพราะหลักเกณฑ์การจัดซื้อที่ดินของ ส.ป.ก. ซึ่งกำหนดไว้โดยกฎหมายให้คำนึงถึงการได้มา สภาพความอุดมสมบูรณ์ ทำเลที่ตั้ง และมูลค่าของผลผลิตเกษตรกรรมหลัก ที่สามารถผลิตได้จากที่ดิน ในท้องที่นั้น หลักเกณฑ์ดังกล่าว สร้างปัญหาให้กับนโยบายของ ส.ป.ก. ที่ประสงค์จะให้เกษตรกร เป็นเจ้าของที่ดินโดยเร็ว เนื่องจากรายได้ของเกษตรกรที่จะนำมาใช้จ่ายดำรงชีวิต และออกอม เพื่อนำส่วนที่เหลือมาเช่าซื้อที่ดินจาก ส.ป.ก. มีไม่เพียงพอ

รายได้ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเกิดจากผลผลิตเกษตรกรรม ใน ที่ดินนั้นเพียงอย่างเดียว แต่หลักเกณฑ์ราคาประเมินจำเป็นต้องคำนึงถึงการได้มา ทำเลที่ตั้ง และสภาพความอุดมสมบูรณ์ด้วยราคาจัดซื้อที่ดินจึงสูงกว่ามูลค่าการผลิต ประกอบกับราคาค่าเช่า ที่ดินของ ส.ป.ก. ในปัจจุบันคิดเพียงร้อยละ 3 ของราคาที่ดินที่จัดซื้อ เกษตรกรจึงหันมาเช่าที่ดิน ซึ่งเสียค่าเช่าราคาถูกกว่าเช่าซื้อที่ดินซึ่งต้องใช้จ่ายเงินมากกว่า เพราะเหตุนี้มีรายได้ไม่ เพียงพออันเนื่องมาจากความแปรปรวนของปัจจัยการผลิต และราคาพืชผลเกษตรกรรม

2.2 ปัญหาเรื่องการเงิน ดังได้กล่าวมาแล้วถึงนโยบายที่ดินของชาติที่กำหนด ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้แล้วเสร็จใน 10-15 ปี เมื่อประกาศเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว ฉะนั้นจึงมีปัญหาค่าที่ดินที่ต้องพิจารณา คือ

2.2.1 จากการสำรวจทางวิชาการในปี พ.ศ. 2519 พบว่าเนื้อที่ดินที่ ให้เช่าของประเทศไทยมีเพิ่มขึ้นจากเดิม 14 ล้านไร่ เป็น 19 ล้านไร่ และจำนวนครัวเรือน เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองมีถึง 8 แสนครัวเรือนเศษ ซึ่งที่ดินที่เป็นที่เช่า และ ครัวเรือนเกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกินเหล่านี้ โดยหลักการ ส.ป.ก. จำเป็นต้องจัดซื้อที่ดินนั้นมา และ จัดให้เกษตรกรได้เป็นเจ้าของที่ดินด้วยตนเอง การที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้แล้วเสร็จภายใน ระยะเวลา 10-15 ปี ตามนโยบายที่ดินจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก อนึ่ง ในที่ดินของรัฐ ที่ถูกบุกรุกเข้าทำกินอยู่โดยทั่วไป ไม่มีตัวเลขที่แน่นอนว่ามีจำนวนเท่าใด แต่ประมาณจากข้อมูล ต่าง ๆ คาดว่ามีถึง 30 ล้านไร่ การใช้งบประมาณจำนวนมากดำเนินการทั้งในที่ดินของรัฐและ เอกชนเหล่านี้ วงเงินหมุนเวียนของ ส.ป.ก. ไม่เพียงพอที่จะขยายการดำเนินงานออกไปได้ใน ระยะเวลาที่กำหนด

2.2.2 ความจำเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างด้านการเงินของ ส.ป.ก. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การหารายรับเข้ากองทุนและการใช้จ่ายเงินกองทุนให้มีประสิทธิภาพในด้านการเงินหมุนเวียนเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาดำเนินการโดยเร่งด่วน เพื่อให้มีเงินทุนดำเนินการ

ในเนื้อที่ทั้งหมดภายใน 10-15 ปี ตามที่นโยบายที่ดินของชาติกำหนดไว้

2.3 ปัญหาเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนากองทุนเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร มีปัญหาที่ต้องพิจารณา คือ

2.3.1 ส.ป.ก. มีความจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งในด้านยกระดับฐานะความเป็นอยู่และรายได้ของเกษตรกร เช่น การสร้างเส้นทางคมนาคมในพื้นที่ การเพิ่มประสิทธิภาพให้กับแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคของเกษตรกร การจัดสร้างสาธารณูปโภคที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และอื่น ๆ ให้กับท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ การพัฒนาขั้นพื้นฐานเหล่านี้ ส.ป.ก. จำเป็นต้องพิจารณามีให้ช้ร่วมกับหน่วยงานราชการอื่น ซึ่งมีหน้าที่โดยตรง

2.3.2 ส.ป.ก. จำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือกับภาคเอกชน เพื่อพัฒนาการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน เช่น โครงการ 4 ประสาน โครงการเกษตรกรก้าวหน้า และโครงการเพิ่มความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ให้แก่เกษตรกรเพื่อใช้พัฒนาที่ดินและเพิ่มรายได้ของคนให้มากขึ้น

2.3.3 ส.ป.ก. ต้องพยายามประสานความร่วมมือกับส่วนราชการที่มีหน้าที่โดยตรงเรื่องการพัฒนาการเกษตร เพื่อจัดทำโครงการพัฒนาและยกระดับรายได้ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินให้สูงขึ้น เช่น ส.ป.ก. ได้เสนอแผนงานพัฒนาการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2532-2534 ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีเป็นต้น

2.4 ปัญหาเรื่องขอบเขตของงานปฏิรูปที่ดิน ดังได้กล่าวแล้วว่า ส.ป.ก. กำหนดขอบเขตของงานปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายไว้ 3 ประการ คือ

- ก. งานจัดที่ดิน
- ข. งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- ค. งานเพิ่มรายได้เกษตรกร

ขอบเขตของงานทั้ง 3 ประการนี้ ส่วนที่เป็นปัญหากับ ส.ป.ก. มากที่สุด คือ งานเพิ่มรายได้เกษตรกร เนื่องจากแม้เป็นงานที่กฎหมายกำหนดไว้แต่ ส.ป.ก. มิได้เป็นผู้ดำเนินการเอง เพราะมีผู้วิจารณ์กันว่า เป็นงานซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น จึงจำเป็นต้องให้หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงเป็นผู้ดำเนินการ อย่างไรก็ตามงานเพิ่มรายได้นี้ เป็นผลโดยตรงต่อการปฏิรูปที่ดินเนื่องจากหากเกษตรกรไม่มีรายได้เพียงพอในการดำรงชีพ และชำระค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อที่ดินหรือชำระหนี้เงินกู้จากสหกรณ์ที่ดิน ชำระหนี้ เงินกู้ยืมเพื่อลงทุนด้านการผลิต ซึ่งในการดำเนินงาน

ปฏิรูปที่ดินที่ผ่านมา ตัวเลขการให้กู้ยืมเงินกองทุนมีอยู่มากพอสมควร แสดงถึงการหนี้สินของเกษตรกรที่จะต้องชดใช้เงินกู้ยืมเหล่านี้ ฉะนั้น ส.ป.ก.ต้องพยายามเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรให้ได้มากที่สุด โดยการประสานความร่วมมือกับส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อให้กองทุนมีเงินหมุนเวียนเพียงพอและเกษตรกรได้เป็นเจ้าของที่ดินโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

อนึ่ง ปัญหาเรื่องการเข้าซื้อและขอเช่าของงานนั้น ส.ป.ก.ได้ขอให้สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ (TDRI) ทำการศึกษาเพื่อให้ทราบว่างานในส่วนใดที่เป็นหน้าที่ของส่วนราชการอื่นเข้าร่วมดำเนินการได้ และส่วนใด ส.ป.ก.สมควรดำเนินการเอง ส่วนการศึกษาการจัดทำแผนแม่บทของ ส.ป.ก. และการจัดทำรายละเอียดโครงสร้างด้านการเงินของ ส.ป.ก. ได้ขอให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทำการศึกษาอยู่ ทั้งนี้หวังว่า การศึกษาของสถาบันทั้งสอง จักทำให้ได้ทราบถึงวิธีการดำเนินการเพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรให้สูงขึ้นและเพื่อให้ ส.ป.ก.สามารถนำเงินหมุนเวียนจากเกษตรกรมาใช้จ่ายเรื่องการปฏิรูปที่ดินให้บรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อไป

(3) แนวทางการแก้ไขปัญหา

3.1 เรื่องการจัดที่ดินและเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดิน จะดำเนินการดังนี้

3.1.1 ผลักดันให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2518 ในประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ

ก. เพื่อประโยชน์ในการเร่งรัดการจัดที่ดินได้อย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพทั้งที่ดินของรัฐและของเอกชน จึงแก้ไขหลักการให้ ส.ป.ก.สามารถนำที่ดินมาปฏิรูปที่ดินได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และขจัดปัญหาขั้นตอนและความล่าช้าต่าง ๆ เพื่อสนองตอบให้การปฏิรูปที่ดินกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข. เพิ่มเติมหลักการให้เกษตรกรสามารถได้รับสิทธิในที่ดินของรัฐได้ โดยเสียค่าตอบแทนให้แก่รัฐ ทั้งนี้ เพื่อลดความแตกต่างในการได้รับสิทธิจากการจัดที่ดินที่รัฐให้กับประชาชน ตามกฎหมายหลายฉบับ โดยเฉพาะสิทธิที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งกฎหมายฉบับปัจจุบันมีข้อแตกต่างระหว่างการจัดที่ดินของรัฐและของเอกชน ได้รับสิทธิในที่ดินไม่เหมือนกัน

ค. ให้เกษตรกรได้รับเอกสารกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดินเมื่อได้รับการจัดที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินได้ ทั้งในที่ดินของรัฐและของเอกชน ทั้งนี้ โดยยังคงหลักการเรื่องการห้ามโอนและแบ่งแยกที่ดินเอาไว้เพื่อป้องกันมิให้เกษตรกรผู้ได้รับสิทธิในที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินต้องสูญเสียสิทธิเหมือนกับการจัดที่ดินตามกฎหมายอื่น

3.1.2 กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการ ในการได้มาซึ่งที่ดินเอกชนของ ส.ป.ก. ในปัจจุบันให้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการจ่ายเงินและการโอนกรรมสิทธิ ในที่ดินให้ ส.ป.ก. ทั้งนี้ การจ่ายเงินให้แก่เจ้าของที่ดินจะต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับระยะเวลา สอบเชตรังวัดที่ดิน และเพื่อให้ ส.ป.ก. สามารถนำที่ดินมาจัดให้เกษตรกรได้โดยเร็วที่สุด

3.1.3 แก้ไขปัญหาเกษตรกรมีรายได้ไม่เพียงพอในการ เข้าซื้อที่ดินส่วน หนึ่งเมื่อเกษตรกรเข้าซื้อที่ดินแล้วคือราคาเข้าซื้อที่ดินน่าจะกำหนดจากมูลค่าการผลิตของที่ดิน แปลงนั้นโดยตรง ส่วนราคาที่เพิ่มขึ้นโดยหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่ให้คำนวณจากการได้มาและ ทำเลที่ตั้งของที่ดินควรจะถือเป็นบริการที่รัฐให้กับเกษตรกรผู้ยากจนเพื่อให้เกษตรกรสามารถเป็น เจ้าของที่ดินได้โดยเร็ว

3.1.4 กำหนดแนวทางประสานงานเร่งรัดการนำที่ดินของรัฐมาดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินให้รวดเร็วขึ้น เช่นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมสภาพที่ดินจำแนกตามมติคณะรัฐมนตรีที่ดิน สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทต่าง ๆ ที่ดินของรัฐตามแนวชายแดนเพื่อความมั่นคง ทั้งนี้ เพื่อ สนองนโยบายของรัฐและของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการประสานงานกับส่วนราชการ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำที่ดินมาและปรับปรุงวิธีการจัดที่ดินของ ส.ป.ก. ให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

3.2 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการเงินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน จะดำเนินการดังนี้

3.2.1 เพื่อให้งานปฏิรูปที่ดินบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายที่ดินแห่งชาติ สมควรกำหนดแผนระยะยาวด้านการเงินในการจัดที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินโดยคำนึงถึงเนื้อที่ที่ต้อง ดำเนินการและขีดความสามารถของ ส.ป.ก. และเสนอคณะรัฐมนตรี อนุมัติเพื่อใช้เป็นหลักใน การจัดทำแผนงานงบประมาณประจำปีของ ส.ป.ก. และเพื่อผูกพันงบประมาณต่อไป ทั้งนี้ วงเงิน งบประมาณในแผนระยะยาวยังอยู่ระหว่างการพิจารณา เมื่อได้ตัวเลขแน่นอนจะได้นำเสนอรายละเอียด ต่อคณะกรรมการพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบแน่นอนเรื่องการระดมทุน วิธีการระดมทุน และวงเงิน ที่ต้องใช้แต่ละปีของ ส.ป.ก.

3.2.2 พิจารณากำหนดโครงสร้างด้านการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน โดย เพิ่มวงเงินหมุนเวียนในการปฏิรูปที่ดินให้มากยิ่งขึ้น พิจารณาเพิ่มอัตราค่าเช่าที่ดินให้เป็นไปตาม สภาพความเป็นจริงและความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินมาแล้ว ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง นอกจากนั้นจะเร่งรัดการเก็บค่าเช่า ค่าเช่าซื้อ ตลอดจนหนี้เงินกู้ต่าง ๆ ให้ได้ตามเป้าหมายและลดโครงการที่เป็นการจ่ายขาดของเงินกองทุนลงตามลำดับ เปลี่ยนเป็น การใช้จ่ายเพื่อเป็นเงินหมุนเวียนให้มากขึ้นเท่าที่จะกระทำได้

3.2.3 ประสานนโยบายและรายละเอียดการจัดตั้งธนาคารที่ดินกับกระทรวงการคลัง เสียใหม่ ทั้งนี้ ส.ป.ก.เห็นว่า ธนาคารที่ดินควรมีหน้าที่หลักที่ต้องกระทำ อยู่ 2 ประการ คือ

ก. ทำหน้าที่ระดมทุนโดยวิธีต่าง ๆ เพื่อนำมาให้เกษตรกรกู้ยืม ไปซื้อที่ดินหรือเช่าซื้อที่ดินและระดมทุนเพื่อให้ ส.ป.ก.นำไปจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินโดยวิธีปฏิรูป ที่ดินเพื่อนำมาจัดให้เกษตรกร ซึ่งเป็นการสนับสนุนงานปฏิรูป

ข. ทำหน้าที่พัฒนาเนื้อที่ที่ดินที่จะนำไปจัดสรรให้เกษตรกรโดย อาจเป็นผู้ลงทุนและปรับปรุงที่ดินนั้นให้เหมาะสมแก่การเกษตรแล้วให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ ที่ดินไปโดยร่วมมือกับ ส.ป.ก.ในการจัดที่ดิน หรือจัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่โดยจัดวงเงินสินเชื่อ เป็นค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งของเกษตรกรเป็นต้น

3.3 แนวทางแก้ไขปัญหาในการพัฒนาเพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร สมควร
ดำเนินการดังนี้

3.3.1 จัดทำโครงการพัฒนาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นของ ส.ป.ก. ตลอดจน โครงการความร่วมมือกับภาคเอกชน (โครงการ 4 ประสาน) และโครงการพัฒนาการเกษตร ในเขตปฏิรูปที่ดินร่วมกับส่วนราชการต่าง ๆ เสนอคณะกรรมการหรือคณะรัฐมนตรี เพื่อสนับสนุน โครงการสัมฤทธิ์ผล

3.3.2 จัดทำโครงการความร่วมมือกับเกษตรกรในการพัฒนาพื้นที่ ทั้งนี้ โดยให้เกษตรกรร่วมลงทุนในการใช้เครื่องจักรกลและเครื่องมือการเกษตรของทางราชการ ในการพัฒนาแปลงเกษตรกรรม หรือเสริมสร้างประสิทธิภาพในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการ เกษตรให้สูงขึ้น

3.3.3 จัดสรรเงินของกองทุนการปฏิรูปที่ดินบางส่วน เพื่อให้เป็นสินเชื่อ คำนการเกษตรแก่เกษตรกรในส่วนที่ไม่สามารถจัดหาสถาบันการเงินอื่นมาให้ความสนับสนุนได้

3.3.4 แสวงหาความร่วมมือจากต่างประเทศ ในโครงการให้ความ ช่วยเหลือโดยให้เปล่า หรือให้กู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาใช้ในโครงการพัฒนาการเกษตร เฉพาะพื้นที่ให้บรรลุเป้าหมายโดยเร็ว

3.4 แนวทางแก้ไขปัญหาระบบขอเชยของงานปฏิรูปที่ดิน เนื่องจากเรื่อง การเข้าช้อนของงานและขอเชยของงานปฏิรูปที่ดิน ตลอดจนการจัดทำแผนแม่บทและแผนโครง สร้างคำนการเงินของ ส.ป.ก. กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ (TDRI) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉะนั้น เมื่อรายงานผลการศึกษาดังกล่าวเสร็จสมบูรณ์แล้ว

จะเสนอคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อ ส.ป.ก. จักได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานต่อไป

คำขอ ขอให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัตินโยบาย หลักการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อใช้เป็นหลักการในการดำเนินการของ ส.ป.ก. ในช่วงระยะเวลาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) และในการเสนอรายละเอียดต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาต่อไป

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

1. นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม และผู้จัดการ ส.ก.ส. มีความเห็นว่าธนาคารที่ดินที่จะจัดตั้งขึ้นควรมีหน้าที่ในการระดมทุนแล้วนำมาให้เกษตรกรกู้ยืมเพื่อการซื้อหรือเช่าซื้อที่ดินและพัฒนาพื้นที่ก่อน และเพื่อให้ ส.ป.ก. นำไปซื้อหรือเวนคืนที่ดินมาจัดให้เกษตรกรเท่านั้น ส่วนการทำหน้าที่เป็นผู้อนุมัติจะขัดกับหน้าที่ของสถาบันการเงิน จึงควรระงับไว้ก่อน และให้ ส.ป.ก. ติดตามพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินว่าได้มีการดำเนินการไปแล้วอย่างไร

2. ผู้แทนอธิบดีกรมการปกครองเสนอว่า ในการแก้ไขปัญหาคำเนินการปฏิรูปที่ดินแต่ละเรื่องหากเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่จัดที่ดิน ควรให้หน่วยงานนั้น ๆ มาร่วมพิจารณา และในการกำหนดนโยบายการจัดที่ดินของรัฐ ควรให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับที่ดินของรัฐทั้งหมดพิจารณาร่วมกันเพื่อให้ผู้มีอำนาจผลักดันนโยบายดังกล่าวเป็นแนวเดียวกันเพื่อเอื้ออำนวยแก่การปฏิบัติให้สอดคล้องกันที่สุดในที่สุด

มติคณะกรรมการ

อนุมัตินโยบาย หลักการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อใช้เป็นหลักการในการดำเนินงานของ ส.ป.ก. ในช่วงระยะเวลาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) และเสนอรายละเอียดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต่อคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยให้ ส.ป.ก. รับเรื่องไปดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้นด้วย

เรื่องที่ 4.2 สรุปนโยบาย แผนงาน และงบประมาณปี 2532 ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เลขานุการคณะกรรมการฯ ชี้แจงว่านโยบาย แผนงาน และงบประมาณปี 2532 ของ ส.ป.ก. ที่เสนอมานี้เป็นแผนงานในช่วงที่ยังไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ

2532 โดยสรุปได้ดังนี้

1. นโยบาย

- 1) เร่งรัดดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินของรัฐ โดยเน้นที่จำแนกตามมติคณะรัฐมนตรี
- 2) ในที่ดินเอกชน ส.ป.ก.จะเร่งรัดจัดที่ดินให้เกษตรกรได้เช่า และเช่าซื้อ โดยเร็ว ตลอดจนเร่งรัดการจกเก็บค่าเช่า ค่าเช่าซื้อที่ดิน และติดตามเงินกู้ยืมอื่น ๆ จากเกษตรกรให้ครบตามเป้าหมาย
- 3) ดำเนินงานพัฒนาขั้นพื้นฐาน โดยจะเน้นงานพัฒนาเท่าที่จำเป็น และในพื้นที่ที่มีศักยภาพที่จะดำเนินการได้ ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาชนบท
- 4) วางแผนและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีบทบาทในการเพิ่มรายได้เกษตรกรในโครงการต่าง ๆ ได้แก่
 - ความร่วมมือกับภาคเอกชนในลักษณะโครงการ 4 ประสาน เพื่อพัฒนาการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินให้ครบวงจร
 - โครงการเกษตรกรก้าวหน้า โดยจัดที่ดินทำกินให้ลูกหลานเกษตรกรที่จบการศึกษาด้านการเกษตร เพื่อให้ใช้ความรู้ในการพัฒนาพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 5) พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้สามารถให้ความช่วยเหลือและรองรับความต้องการของเกษตรกรอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านการสินเชื่อและการรวมตัวกันในการขายผลผลิต
- 6) สนับสนุนการดำเนินงานโครงการเฉพาะพื้นที่ที่มีบทบาทในการช่วยเหลือเกษตรกร ได้แก่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการนำพระทัยจากในหลวงเพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามพระราชดำริ โครงการปฏิรูปที่ดินตามแนวชายแดน เป็นต้น

2. แผนงานปฏิรูปที่ดินปี 2532

2.1 กิจกรรมด้านการเตรียมการและจัดที่ดิน

- 1) ประกาศเขตปฏิรูปที่ดินในที่ดินของรัฐ 31 อำเภอ 21 พื้นที่ ครอบคลุมเนื้อที่ 1,302,245 ไร่
- 2) จัดซื้อที่ดินเอกชน 19,000 ไร่
- 3) ทำสัญญาเช่าที่ดิน 108,600 ไร่
- 4) ทำสัญญาเช่าซื้อที่ดิน 30,000 ไร่
- 5) รั้งวัดเพื่อจัดที่ดินของรัฐ 1,775,100 ไร่ 1/

6) จัดที่ดินให้แก่เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐประมาณ

71,000 ไร่

7) แจกเอกสารสิทธิให้แก่เกษตรกร 20,000 ราย

8) จัดเก็บค่าเช่าและค่าเช่าซื้อที่ดินจากเกษตรกรวงเงินประมาณ

37.95 ล้านบาท และหนี้สินอื่นประมาณ 20.71 ล้านบาท

2.2 กิจกรรมด้านการพัฒนาขั้นพื้นฐาน

1) ก่อสร้างเส้นทางคมนาคม 444.167 กม.

2) ขุดคลองชลประทาน 55.293 กม.

3) ก่อสร้างแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค 529 แห่ง

4) ปรับปรุงและบูรณะซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างในเขตปฏิรูปที่ดิน

2.3 กิจกรรมด้านการพัฒนาการผลิตและเพิ่มรายได้

1) ดำเนินการโครงการเกษตรกรก้าวหน้าในเขตปฏิรูปที่ดิน 24 จังหวัด

จำนวนเกษตรกรประมาณ 530 ราย

2) ดำเนินการโครงการร่วมมือกับภาคเอกชน (โครงการ 4 ประสาน)

12 โครงการ (มูลค่าประมาณ 250 ล้านบาท)

3) ประสานงานโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม และประสานงาน

โครงการศูนย์ขยายพันธุ์ไม้ผลในเขตปฏิรูปที่ดิน

2.4 โครงการพัฒนาเฉพาะพื้นที่ 10 โครงการ

1) โครงการพัฒนาการในเขตปฏิรูปที่ดิน มูลค่า 89,316,100 บาท

2) โครงการพัฒนาเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจิตร มูลค่า 33,293,100 บาท

3) โครงการพัฒนาเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยา มูลค่า

6,437,300 บาท

4) โครงการปฏิรูปที่ดินในเขตโครงการทุ่งกุลาร้องไห้ ระยะที่ 2

มูลค่า 2,496,000 บาท

5) โครงการศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มูลค่า

13,400,000 บาท

6) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดบุรีรัมย์ มูลค่า

1,840,400 บาท

1/ เป็นพื้นที่ตามแนวชายแดน 332,700 ไร่ เกษตรกร 13,300 ครอบครัว

7) โครงการห้วยโม่ ระยะที่ 2 จังหวัดหนองคาย มูลค่า

10,991,800 บาท

8) โครงการเกษตรกรก้าวหน้า มูลค่า 468,000 บาท

9) โครงการนำพระทัยจากในหลวงเพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตามพระราชดำริ (งบประมาณอยู่ในบปกติของ ส.ป.ก.)

10) โครงการปฏิรูปที่ดินตามแนวชายแดน (งบประมาณอยู่ในบปกติ
ของ ส.ป.ก.)

3. งบประมาณ

จากแผนงานดังกล่าว ส.ป.ก.จะต้องใช้เงินทั้งสิ้น 612,390,900 บาท
แยกออกเป็นเงินงบประมาณประจำปี 480,022,900 บาท เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตร
กรรม 42,841,000 บาท เงินกู้ต่างประเทศ 65,149,000 บาท และเงินช่วยเหลือจากต่าง
ประเทศ 24,378,000 บาท โดยแยกออกเป็นลักษณะงานดังนี้

- 1) งบบริหารและเตรียมการ 201,312,000 บาท หรือร้อยละ 32.87
- 2) งบด้านการจัดที่ดิน 151,795,000 บาท หรือร้อยละ 24.79
- 3) งบด้านการพัฒนาขั้นพื้นฐาน 97,689,500 บาท หรือร้อยละ 15.95
- 4) งบด้านการประสานงานพัฒนาการผลิตและเพิ่มรายได้ 3,351,700 บาท
หรือร้อยละ 0.55
- 5) งบโครงการพัฒนาเฉพาะพื้นที่ 158,242,700 บาท หรือร้อยละ
25.84

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้จัดการ ช.ก.ส.มีความเห็นว่า ในการกระจายสิทธิในที่ดินเอกชน ช.ก.ส.
อาจจะไ้รวมงานกับ ส.ป.ก. โดย ช.ก.ส. เป็นผู้ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรเพื่อสนับสนุนการผลิต
และให้สินเชื่อเพื่อเร่งรัดการเช่าซื้อที่ดินจาก ส.ป.ก. ควบคู่กันไปด้วย โดยเกษตรกรจะผ่อน
ชำระกับ ช.ก.ส. เป็นงวด อันจะทำให้ ส.ป.ก. ได้เงินก่อนไปใช้ในการจัดซื้อที่ดินเอกชนรายอื่น
ต่อไปได้อีก

เลขาธิการคณะกรรมการชี้แจงว่า เป็นความเห็นสอดคล้องกับที่ ส.ป.ก. มีอยู่
จึงขอให้ ช.ก.ส. นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ช.ก.ส. ที่จะมีการขึ้นในโอกาส
ต่อไปด้วย

มติคณะกรรมการ

อนุมัตินโยบายและแผนงาน ส.ป.ก. ประจำปี 2532 ตามที่เสนอ

เรื่องที่ 4.3 การขอยกเว้นการจัดทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในที่ดินของรัฐ

เลขาธิการคณะกรรมการฯ ขออนุญาตต่อประธานใหญ่อำนวยการกองนิติการ เป็นผู้เสนอและชี้แจง ซึ่งนายวิจิตร สกลทัต ได้เสนอและชี้แจงว่า ตามมติ คปก. ครั้งที่ 7/2526 เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2526 เรื่องหลักเกณฑ์การกำหนดค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในที่ของ รัฐประเภทที่หวงห้ามทหาร ที่จำแนกจัดสรรที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร และที่สาธารณประโยชน์ที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน โดย คปก. มีมติดังนี้

1. อนุมัติผ่อนผันไม่เก็บค่าเช่าที่ดินจากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร
2. อนุมัติให้ยกเว้นการทำสัญญาเช่าที่ดินกับเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเป็น

การชั่วคราวมีกำหนดระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ คปก. ได้อนุมัติ

เนื่องจากระยะเวลาที่ได้รับการยกเว้นไม่จัดทำสัญญาเช่าในที่ดินของรัฐเป็นเวลา 5 ปี ถึงกำหนดในวันที่ 22 สิงหาคม 2531 ประกอบกับเกษตรกรยังไม่พร้อมที่จะชำระค่าเช่าให้กับ ส.ป.ก. ทั้งนี้ เนื่องจากที่ดินของรัฐส่วนใหญ่ยังอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม คุณภาพดินไม่ดี ผลผลิตต่อไร่อยู่ในระดับต่ำ อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังอยู่ในระหว่างชำระค่าชดเชยให้แก่ผู้ครอบครองเดิม และบางรายต้องชำระเงินกู้ซึ่งได้มาจาก ส.ป.ก. หรือสถาบันการเงินเพื่อนำมาปรับปรุงดินและผลผลิตให้ดีขึ้น แม้ ส.ป.ก. จะได้เข้าไปช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร การปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิตแล้วก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ยังอยู่ในฐานะยากจนไม่สามารถชำระค่าเช่าให้แก่ ส.ป.ก. ได้

คำขออนุมัติ

ฉะนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกร ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรขยายระยะเวลาการขอยกเว้นการจัดทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในที่ดินของรัฐต่อไปเป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2531 ถึงวันที่ 22 สิงหาคม 2532 ทั้งนี้ ตามที่ คปก. เคยอนุมัติไว้แล้วเมื่อคราวประชุม ครั้งที่ 7/2526 เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2526 โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2522

มติคณะกรรมการ คณะกรรมการฯ มีมติอนุมัติให้ขยายเวลาการขอยกเว้นการจัดทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในที่ดินของรัฐต่อไปเป็นเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2531 ถึงวันที่ 22 สิงหาคม 2532 ได้ โดยมีข้อสังเกตว่าการเสนอเรื่องดังกล่าวในครั้งต่อไป ให้ ส.ป.ก. เสนอข้อมูลประกอบการพิจารณาโดยละเอียด สำหรับการอนุมัติในครั้งนี้ให้ ส.ป.ก. นำข้อมูลรายละเอียดเสนอคณะกรรมการเพื่อทราบเพิ่มเติมด้วย

ข้อพิจารณาของกรรมการ

คณะกรรมการฯ ได้แสดงข้อคิดเห็นในการขอยกเว้นการจัดทำสัญญาเช่าที่ดินในที่ดินของรัฐที่ต้องขอยกเว้นต่อไปอีก 1 ปี หลายประเด็นด้วยกัน โดยมีข้อสังเกตว่าการที่คณะกรรมการฯ ได้เคยอนุมัติให้ยกเว้นการจัดทำสัญญาเช่าที่ดินฯ มาแล้ว 5 ปี น่าจะเป็นการเพียงพอแล้ว ส.ป.ก. ควรจะศึกษาว่าการที่เกษตรกรไม่สามารถชำระค่าเช่าที่ดินได้นั้น เนื่องจากที่ดินมีคุณภาพต่ำมากหรือเนื่องจากตัวเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกเอง

นอกจากนี้ยังมีข้อสงสัยว่า การขอยกเว้นที่เสนอมาดังกล่าวนั้นเป็นการขอเฉพาะพื้นที่หรือขอยกเว้นในที่ดินของรัฐทั้งหมด ซึ่งถ้าหาก ส.ป.ก. ต้องการที่จะขอขยายระยะเวลาการขอยกเว้นต่อไปอีกก็ควรจะต้องมีข้อมูล เหตุผล และความจำเป็นในการขอยกเว้นโดยละเอียดในแต่ละพื้นที่ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ด้วย

เลขาธิการคณะกรรมการฯ ได้ชี้แจงว่า ในการขอยกเว้นนั้นเป็นการขอยกเว้นในที่ดินของรัฐทั้งหมด และการที่ ส.ป.ก. ต้องขอยกเว้นต่อไปอีก 1 ปี เพราะว่า ขณะนี้ยังไม่ทราบผลการพิจารณาแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการจัดที่ดินในที่ดินของรัฐ ซึ่งถ้าหากกฎหมายได้รับการแก้ไขแล้ว จะทำให้เกษตรกรได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินของรัฐได้ การทำสัญญาเช่าจึงไม่มีความจำเป็นต้องขอยกเว้นอีกต่อไป

มติคณะกรรมการ

อนุมัติให้ยกเว้นการจัดทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในที่ดินของรัฐต่อไปอีก 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2531 ถึงวันที่ 22 สิงหาคม 2532 และถ้าหาก ส.ป.ก. ต้องการที่จะขอขยายระยะเวลาการยกเว้นต่อไปอีก ก็ควรต้องมีรายละเอียดข้อมูล เหตุผล ความจำเป็นในการขอยกเว้นเสนอประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ด้วย

เรื่องที่ 4.4 อำนาจของ ส.ป.ก. ในการนำที่ดินที่จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชน

เลขาธิการคณะกรรมการฯ ขออนุญาตขอประธานให้ผู้อำนวยการกองนิติการ เป็นผู้เสนอและชี้แจง ซึ่งนายวิจิตร สกุลทับ ได้เสนอและชี้แจงว่า ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตาม โครงการพัฒนาเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยามั่งตะวันตก อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีแนวก่อสร้างที่ต้องดำเนินการผ่านในที่ดินของราษฎรโดยที่ ส.ป.ก. ไม่สามารถเจรจาจัดซื้อได้ เนื่องจากราษฎรไม่ยินยอมขาย แต่จะขอแลกเปลี่ยนกับที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้จัดซื้อไว้ มีบางรายยินยอมให้ดำเนินการก่อสร้างไปบ้างแล้ว แต่ถ้าไม่สามารถแลกเปลี่ยนได้ ส.ป.ก. จะต้องปรับที่ดินให้คืนสภาพเดิมซึ่งจะทำให้เกิดความล่าช้า เสียค่าใช้จ่ายมาก และโครงการ ไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ ประชาชนจะขาดความเชื่อถือ เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ อาจถูกร้องเรียนหรือถูกกล่าวหาว่าโกหก หลอกลวง ประชาชนจึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาหาทาง ออกเกี่ยวกับปัญหานี้ในแนวทางที่ดีที่สุดในเรื่องนี้ ส.ป.ก. ได้แจ้งไปยังกระทรวงการคลัง เกี่ยวกับการดำเนินการแลกเปลี่ยนที่ดิน เนื่องจากเป็นที่ราชพัสดุ ซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ต่อมากระทรวงการคลังได้มีหนังสือแจ้งเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวว่า การนำที่ราชพัสดุไปแลกเปลี่ยน กับที่ดินเอกชน ส.ป.ก. จะต้องพิจารณาคำดำเนินการให้เป็นไปและถูกต้อง ตามกฎหมายว่าด้วย การปฏิรูปที่ดิน ซึ่งตาม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 30 ได้ ระบุเกี่ยวกับที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้จัดซื้อหรือเวนคืนไว้โดยกำหนดให้นำไปดำเนินการโดยจะนำไปให้ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เช่าหรือเช่าซื้อตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตร กรรมกำหนดเท่านั้น มิได้กำหนดให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชนไว้ด้วย

กองนิติการได้นำเรื่องอำนาจของ ส.ป.ก. ในการนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชนเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบพิจารณาซึ่งคณะ อนุกรรมการฯ ดังกล่าวได้ประชุมเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2531 ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ที่ประชุมได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางถึงอำนาจของ คปท. และ ส.ป.ก. โดย พิจารณาจากคำนิยามมาตรา 4 มาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 19(6) แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินแล้วมีความเห็นว่า คปท. มีอำนาจอนุมัติให้ ส.ป.ก. นำที่ดินที่ได้จัดซื้อไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินเอกชนได้ ทั้งนี้ เมื่ออยู่ในหลักเกณฑ์ 2 ประการ ดังนี้

ประการแรก ถ้าโครงการที่ คปท. อนุมัติดังกล่าวเข้าลักษณะเป็นการจัดรูป ที่ดินตามมาตรา 19(6) ส.ป.ก. ก็จะสามารถนำที่ดินของ ส.ป.ก. ไปแลกเปลี่ยนได้ เพื่อให้ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ประการที่สอง เนื่องจากคํานิยามของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมใน มาตรา 4 หมายความว่า การปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม การ ปรับปรุงทรัพยากร และปัจจัยการผลิต ประกอบกับใน พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินมิได้ห้ามการแลกเปลี่ยนที่ดินไว้ ฉะนั้น ในการปฏิรูปที่ดิน ที่ดินที่ ส.ป.ก.ได้มา โดยประการใดที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.สามารถนำไปแลกเปลี่ยนได้แม้กระทั่งทำเป็นรายแปลง ก็ตาม ถ้าหากเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของการปฏิรูปที่ดิน

อนึ่งในการพิจารณาแลกเปลี่ยนพื้นที่เห็นควรให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นประธาน เจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นายอำเภอเจ้าของท้องที่ ผู้จัดการโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานฯ นิติกรโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานฯ และผู้แทนกองวิชาการและแผนงาน ส.ป.ก. เป็น อนุกรรมการ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ นิติกร ส.ป.ก. พระนครศรีอยุธยา และเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.พระนครศรีอยุธยาเป็นอนุกรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ

คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่พิจารณาการแลกเปลี่ยนที่ดินระหว่างเอกชนกับ ที่ราชพัสดุ เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดิน ตามความจำเป็นเพื่อการก่อสร้างหรือเพื่อประโยชน์อื่น ในการปฏิรูปที่ดินในเขตท้องที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพิจารณาถึงความจำเป็น ที่ตั้ง สภาพ ทำเล ความเป็นธรรม ตลอดจนราคาประเมินเป็นหลักในการพิจารณาแลกเปลี่ยน กับเพื่อเป็นการ ลดปัญหาข้อขัดแย้งกับเจ้าของที่ดินที่ต้องเดือดร้อนเพราะการดำเนินการตามแผนหรือนโยบายการ ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็นพิจารณา

1. ขอเสนอเพื่อ คปก.พิจารณาเห็นสมควรอนุมัติให้ ส.ป.ก.นำที่ดินที่ได้จัดซื้อ มาไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินเอกชนได้ตามมาตรา 4 ประกอบกับมาตรา 19(6) แห่ง พ.ร.บ.การ ปฏิรูปที่ดินฯ

2. ขอเสนอให้ คปก.แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อกำเนินการแลกเปลี่ยนที่ดิน

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

1. กรรมการขอทราบหลักเกณฑ์ในการพิจารณาราคาที่ดิน และมูลค่าที่ดินที่จะ ทำการแลกเปลี่ยน ซึ่งเลขานุการคณะกรรมการฯ ชี้แจงว่าหลักเกณฑ์ในการประเมินราคาที่ดิน

พิจารณาจากราคา 3 ประเภท คือ ราคาที่ดินตามราคาตลาดของกรมที่ดินฯ ราคาปานกลางของที่ดินจัดทำโดยกรมการปกครอง และราคาตามมูลค่าผลผลิตพืชหลัก สำหรับพื้นที่ที่จะแลกเปลี่ยนนั้น ยึดหลักมูลค่าใกล้เคียงกัน

2. คณะกรรมการฯ เห็นสมควรนำเรื่องการแลกเปลี่ยนที่ดินดังกล่าวให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า ส.ป.ก. มีอำนาจที่จะกระทำการแลกเปลี่ยนที่ดินได้หรือไม่

มติคณะกรรมการ

1. อนุมัติให้ ส.ป.ก. นำที่ดินที่ได้จัดซื้อไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินเอกชนได้ เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จลุล่วงไปได้

2. อนุมัติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการ แลกเปลี่ยนที่ดินได้ตามที่เสนอ

3. ให้ ส.ป.ก. ทำเรื่องหรือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ส.ป.ก. จะมีอำนาจกระทำการแลกเปลี่ยนที่ดินได้หรือไม่

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ
ไม่มี

เลิกประชุมเวลา 16.30 น.

(นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(นายวีรพันธ์ ศรีบุญลือ)

เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน 6

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

นางสาวสาวิตรี ชนุเทพ

(นางสาวสาวิตรี ชนุเทพ)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5

ผู้บันทึกรายงานการประชุม